

na enega brata, češ da je hotel biti preoblasten v tem skupnem domu ter si lastiti neupravičene predpravice. Tudi drugi in tretji brat nista brez krivde. Liberalizem na hrvatski in slovenski strani je bolj gledal na strankarsko korist, kot pa na pravice lastnega naroda in na dobrobit skupnosti. Šele lansko leto je zinagalo tisto načelo, za katero se je vedno zavzemala stranka našega ljudstva: načelo resnične samouprave in avtonomije. Država je sedaj v stanju preurejanja. Hrvatska banovina je že organizirana, sledila bo organizacija Slovenije in ureditve ostalega dela države, ko bodo zunanje politične razmere to dopuščale. Ideja narodnega sporazuma, ki priznava poleg srbske tudi hrvatsko in slovensko narodno samobitnost in hoče vsakemu dati svoje, se je že doslej izkazala kot odlično državotvorno. Med hrvatskim kmečkim ljudstvom se je državna zavest in prepričanje o prepotrebni vzajemnosti in ozki interesni povezanosti Srbov, Hrvatov in Slovencev zelo ojačala.

Naša država je nočna na znotraj in uživa tudi v zunanjem svetu, zlasti pri sosedih,

ugled močne države. In to v sedanjih mednarodnih prilikah jako mnogo pomeni. Prav ta ugled nam je omogočil, da smo s samozavestno in modro politiko ohranili mir naši državi. Vsem državam se to ni posrečilo. Nekatere so proti lastni volji bile potegnjene v vojni vrtnec. Druge danes ne vedo, ali ne bodo jutri prišle iz stanja nevtalnosti v položaj nevojškovanja, pojutrišnjem pa že stopile v krvavo vojno. Mi imamo trdno zaupanje, da bomo tudi v bodoče ostali izven krvavega meteža. V to svrhu moramo ostati močni, in to v gmotnem in duhovnem oziru. Duh ljubezni in požrtvovalnosti mora vladati med nami. Čim večja bo naša ljubezen do skupne države ter ljubezen med jugoslovanskimi brati, ki so njeni državljani, tem večja bo tudi naša pripravljenost, da žrtvujemo vse, kar je potrebno, in tudi sebe za obrambo naše države in njenih meja. Hrvatski ban dr. Šubašič je nedavno na svojem obisku v hrvatskem, nam sosednem Zagorju lepo poudaril, da so Hrvatje pripravljeni s svojimi telesi braniti kakor Hrvatsko, tako tudi vso Jugoslavijo, katera

bo prav tako bramba Hrvatske. Hrvatje stojijo na straži države pri Bitolju, Bitoljčani pa na severu hrvatskega ozemlja.

Preteklo nedeljo se je po vsej državi svečano obhajala 22 letnica naše države. Nič ne pretiravamo, če rečemo, da se ta obletnica še ni nikdar obhajala s tako iskrenostjo in prisrčnostjo, kakor letos. V vse sloje in kroge ljudstva je proniknilo prepričanje o nenadomestljivi vrednosti naše države, ki je poglavitna zaslonba narodnega obstoja Slovencev in Hrvatov prav tako kakor Srbov. Če je bil kdo med nami, ki ni bil popolnoma preverjen o tem, se je spreobrnil ob pogledu v svet, ki ga je poučil o tem, kaj pomeni izgubljena svoboda. Zatočišče naše svobode je naša skupna jugoslovanska država. V lastnem domu si svoboden, tamkaj najdeš srečo in zadovoljstvo, kolikor se sploh da v sedanjih težkih razmerah v svetu oboje doseči. V nedeljo smo molili za našo državo, za njenega mladega kralja in za tiste, ki vladajo v njegovem imenu. Tudi v bodoče bo kipela iz naših rododoljnih src vroča molitev proti nebesom: Bog, ohrani in varuj našo državo!

Hude borbe v Albaniji in na morju

Albanska bojišča

Tretja italijanska obrambna črta

Italijani imajo v Grčiji zbranih pol milijona mož v dveh armadaih. Armadi stalno ojačujejo z novimi silami, ki prihajajo preko Otrantske ožine pa tudi s severa po Jadranu v albanska pristanišča. Iz skoro dnevnega dovažanja svežih čet se da sklepati, da utrjujejo Italijani z vso naglico svojo tretjo in zadnjo obrambno črto vzdolž reke Škumbe. Grki računajo z italijansko premočjo, kar se tiče števila vojaštva in tehničnih pripomočkov. Ravno radi tega pa so zastavili vse svoje moči, da so onemogočili v zadnjem tednu italijanska napadalna kretanja, katera bi naj bila zadržala pohod Grkov v notranjost Albanije.

Padec Podgradca

Po hudih bojih na nož so zavzele grške čete na severu ob Ohridskem jezeru zelo močno gorško trdnjavo Podgradec. Okrog tega mesta je bila vrsta italijanskih modernih gorskih utrd, topniških postojank in rovov, ki segajo preko 1500 metrov. Grkom so povzročale velike preglavice številna italijanska strojniška gnezda, ki so bila pogosto posajena in so jim bili Grki kos z neprestanimi bajonetnimi napadi.

Osrednji frontni del

Na osrednjem frontnem odseku so napredovali Grki z zavzetjem važnega cestnega križišča Premeti ob reki Vojuši v smeri proti pristanišču Valona.

Južno-zapadno bojišče

V južno-zapadnem odseku ob jadranski obali so Grki, ki prodirajo v smeri proti Argirokastro (važnem vojaškem in letalskem oporišču s 13.200 prebivalci), naleteli na odpor italijanskih oddelkov, ki so bili na novo poslani na bojišče, da ojačijo tam italijansko vojsko. Poveljnik italijanske vojske v Albaniji general Ubaldo Soddu je prejel nalog, da brani mesto Argirokastro za vsako ceno. Mesto je bilo po grških poročilih že 28. novembra v območju napadov prodirajočih grških čet.

Albanski uporniki na delu

Velika italijanska ojačenja prihajajo nepretrgoma v Albanijo. Na stotine letal je že priletelo iz Italije. Štirinajst prevozov italijanskih čet je prispelo v pristanišče Drač v teku minulega tedna. Te prevoze štiti znana letalska skupina »Desperata«. Albanski uporniki napadajo italijanske čete med Korico in Elbanom. Begunci in vojni ujetniki pripovedujejo, da se Albanci v skupinah po šest skrivajo v gozdovih ter patrolirajo ob cestah. Z višin, ki so že vse v snegu, napadajo italijanske vojske. Albanske upornike vodi 40 letni major

Ali Mehmed, ki je po odstranitvi kralja Zoga odšel v tujino. Ali Mehmed je prišel nedavno v Albanijo z letalom ter iz njega odskočil s padalom. S seboj je prinesel večjo vsoto denarja ter je v kratkem času uspel, da pridobi poglavarje plemen na svojo stran.

Pomorska bitka

Italijansko poročilo

Italijansko vrhovno poveljstvo je sporočilo, da je prišlo 27. novembra popoldne južno od italijanskega otoka Sardinija do spopada med skupino italijanskih in angleških pomorskih sil. Pri tem sta bili poškodovani dve angleški križarki, dočim je italijansko križarko »Fiume« zadela sovražna granata, ki pa ni eksplodirala. Hudo poškodovan je bil en italijanski rušilec. Nato se je angleško brodovje oddaljilo, a so ga dohitela italijanska letala 200 km južno od Sardinije. Bombe so zadele neko angleško matično ladjo za letala, eno oklopnico in eno križarko. Vse tri so bile poškodovane, na oklopnici je izbruhnil požar.

Angleško poročilo o isti bitki

V bojih med angleškimi in italijanskimi pomorskimi edinicami v Sredozemskem morju 27. novembra popoldne so bile poškodovane tri italijanske križarke, dva rušilca in ena velika oklopnjača. Od angleških ladij je bil zadet in neznatno poškodovan en rušilec.

Ludovik Puš:

»Delajmo, dokler je dan...!«

Zgodovina slovenskega naroda — kar je skoraj isto kot zgodovina slovenskega kmeta — nam na mnogih straneh nazorno pripoveduje, kako so šli zelo važni, odločilni dogodki v zgodovini, ki so globoko posegali v obstoj in razvoj našega kmečkega ljudstva, tako rekoč mimo kmeta. Hočem reči: odigrali so se brez odločilnega sodelovanja kmečkega stanu, večkrat celo brez njegove vednosti in zato največkrat proti njegovim koristim. Kadar je pa naš kmet posegel v tok dogodkov, n. pr. v času kmečkih puntov, se je njegov poseg končal žalostno in zanj usodno, ker za nastop v trdem javnem življenju nikoli ni bil zadosti pripravljen in organiziran.

Iz davnih minulih dni je znano, da se je naš kmet za to ali ono vprašanje javnega življenja na zunaj že še nekako pripravil in organiziral; toda vedno je bilo premalo notranje, idejne, duhovne enotnosti, ki je za doseganje skupnih ciljev potrebna vsaj toliko, kolikor

vnanja priprava. Nasprotniki slovenskega kmeta so vedno tudi računali na to notranjo, miselno neslogo in so jo pridno izkoriščali v svoj prid in v škodo kmečkemu stanu.

Naše kmečko ljudstvo svojo zgodovino žal mnogo premalo pozna. Zato se iz nje ni veliko naučilo za sedanjost in bodočnost in zanj velja znamenita rečenica, da je »zgodovina učiteljica za življenje«. Napake, ki je radi njih toliko trpel v minulih časih, je ponavljal tudi v novejši dobi; nevarno je, da bi zavoljo istih napak tudi v sedanjih dneh ne zamudil važnih dogodkov, ker bi nanje ne bil vsestransko zadosti pripravljen.

Vsi čutimo, da se svet prenavlja. Govorijo o novem redu v življenju narodov, stanov in posameznikov. Stara, do sedaj veljavna zgradba človeške družbe se podira, tok časa se v naših dneh usodno lomi, dosedanji vek se končuje in začetni bo treba novega. Kakšen bo novi čas? In kakšno bo v njem stališče naše-

ga kmečkega človeka? Kako bo s kmečkimi domačijami, kaj z družinami, kaj z otroki?

To so usodna vprašanja, od katerih pravilne ali nepravilne rešitve bo odvisno bodisi novo, boljše življenje naših kmečkih družin in domačij, ali pa njihovo nazadovanje in propast. Zdi se, da se sedanja doba upravičeno lahko primerja z največjimi dogodki v naši zgodovini. Nekoč je kmečki stan stal pri oblikovanju novih razdobj ob strani in je tudi vedno slabo odrezal. Ali naj se danes ponovi isto?

Kdor prislusne utripu življenja ter dejanja in nehanja v naših vaseh, ima občutek, da se slovenski kmečki človek v nekakšni otopelosti predaja negotovi bodočnosti. »Kakor bo, pa bo! Saj ne moremo mi nič spremeniti in nič narediti.« Živi nekako od danes do jutri; kako bo pojutrišnjem, se bo pa jutri videlo. Rahlo gospodarsko olajšanje prejšnjih kritičnih let vpliva — se zdi — kakor mamilo, ki človeka